

Scenă din „Dundo Maroe” de Marin Drăci, la Teatrul Dramatic din Belgrad

teatrele iugoslave înscriu în afişele lor piesele mai recente ale literaturii dramatice mondiale. Astfel, au fost jucate de diferite teatre iugoslave toate piesele lui Federico Garcia Lorca, apoi piese de Shaw, Pirandello, E. O'Neill, Giraudoux, Bertolt Brecht, A. Müller, L. Hellman, J. B. Priestley, Tennessee Williams, T. Rattigan — pentru a nu cita decât pe dramaturgii cei mai reprezentativi. În ultimii ani, pe scenele din Liubliana, Belgrad şi Zagreb s-au montat piese ca *Invitaţie la castel* de Jean Anouilh, *Noaptea miniei* de A. Salacrou, *Nunta în singeraţă* de Federico Garcia Lorca, *Menajeria de sticlă* şi *Un tramvai numit dorinţă* de Tennessee Williams. Dezvoltarea viguroasă, caracterul modern şi orizontul larg al teatrului iugoslav, remarcabilul spirit creator vădit de spectacolele sale s-au confirmat prin succesele obţinute la Festivalul din iunie 1955 de la Paris, ca şi în turneele întreprinse în străinătate.

Valorificând din plin tradiţiile artei spectacologice iugoslave, oferind largi posibilităţi căutărilor şi încercărilor inovatoare, primind sprijinul unei dramaturgii originale ancorată în realităţile de astăzi, teatrul iugoslav îşi croieşte un drum propriu, impunându-se prin remarcabilele sale virtuţi artistice.

Mira IOSIF

Ştiri din...

U. R. S. S.

● De curind în editura Iskustvo au apărut două cărţi dedicate artei scenei. Prima, datorită lui V. Komissarjevski, se

întitulează *Hmelev la masa de repetiţii* şi cuprinde relatări asupra muncii desfăşurate de cunoscutul regizor la montarea diverselor spectacole, apoi extrase din caietele de regie, scrisori, cuvântări, puncte de vedere aparţinând lui Hmelev. A doua carte, culegerea *Măiestria regiei*, continuă discuţiile asupra problemelor actuale ale artei teatrale sovietice, începute în volumul *Probleme de regie*, apărut în 1954 în aceeaşi editură.

● Teatrul Academic din Leningrad prezintă în cursul acestui an piesa lui M. Sebastian, *Steaua fără nume*.

● Teatrul Armatei Sovietice a inclus în repertoriul său două piese dedicate ostaşilor sovietici. Prima, *Caravana*, aparţine dramaturgului J. Stok şi prezintă un episod din viaţa marinarilor, iar a doua, datorită scriitoarei V. Panova, *Prizonierii*, reliefează eroismul şi bărbăţia ostaşilor sovietici luaţi prizonieri în anii Marelui Război de Apărare a Patriei.

● Teatrul de Turneu din Uniunea Sovietică a inclus în repertoriul său piesa dramaturgului spaniol Alejandro Casona: *Arborii mor fără să cadă*. După cum se ştie, această piesă a fost prezentată în premieră unională de Teatrul Lensoviet (Leningrad).

Alejandro Casona s-a născut în anul 1903 într-o familie de învăţători. S-a pregătit un timp să devină el însuşi profesor, apoi a abandonat studiile pedagogice, cedând pasiunii pentru teatru. În 1930, a început să scrie piese de teatru, iar mai târziu a preluat conducerea formaţiei Teatrul misiunii pedagogice, care îşi propunea să promoveze o artă teatrală educativă.

Prima piesă a dramaturgului, *Sirena pe uscat*, a obţinut în anul 1934, la un concurs organizat la Madrid, premiul Lope de Vega. Ricardo, eroul piesei, ajunge la concluzia că viaţa e searbădă şi lipsită de noimă. Afişat de propriile sale gânduri, Ricardo părăseşte casa părintească, pentru a se refugia în singurătate, undeva pe malul oceanului. Acolo, visând imposibilul, el încearcă să inventeze o nouă viaţă. Dar viaţa de vis plămădită de fantezia lui Ricardo se destramă repede în contact cu realităţile, iar concluzia pe care piesa o

impune spectatorului își află concretizarea într-o replică: „Oricît de crud ar fi adevărul, el trebuie privit în față”.

În 1935, Casona termină a doua piesă a sa, *Din nou diavolul*, pentru ca un an mai târziu să apară pe afiș a treia piesă a dramaturgului, *Natașa noastră*, care foarte curînd a ajuns una dintre cele mai iubite și apreciate lucrări ale lui Casona.

Natașa noastră reia o temă frecventă în dramaturgia lui Alejandro Casona: atitudinea în fața realităților vieții. În *Sirena pe uscat*, Ricardo fuge de realitate și își caută refugiu într-o lume utopică. Natașa înfruntă pieptis viața. Nici greutățile, nici piedicile nu o pot abate de la drumul ales. Doctor în științe pedagogice, ea luptă pentru înființarea unei școli de reeducare a minorilor, în care să experimenteze noi metode de educație. Obiectivul urmărit e concret și de mare importanță socială. Pentru a-l realiza, Natașa muncește din greu și înfruntă greutățile vieții. La capătul acestei grele lupte, ea va reperta o victorie categorică, transformîndu-și visul în realitate, spre deosebire de Ricardo, care, în cele din urmă, e nevoit să renunțe la visurile ireale.

Prin piesa *Natașa noastră*, Casona se înscrie printre continuatorii de frunte ai dramaturgiei spaniole cu problematică socială.

În anii războiului civil (1936–1939), el participă intens la activitatea diverselor ansambluri artistice de front. După 1939, Casona emigrează în Argentina, la Buenos Aires, unde locuiește și astăzi.

Departat de patria sa, Alejandro Casona și-a continuat activitatea literară, manifestîndu-se în același timp ca militant pe frontul apărării păcii.

Lucrările sale recente: *Doamna zărilor*, *Barca fără pescari* (prezentată de curînd de Ring Theatre al Universității din Miami) și *Arborii mor fără să cadă*, reiau pe planuri noi și cu aspecte inedite tema raportului între om și realitatea înconjurătoare, pe drept considerată leit-motiv în opera dramatică a lui Alejandro Casona.

Arborii mor fără să cadă își centrează acțiunea în jurul tinerei Marta. Rămasă fără serviciu, pradă disperării, e gata să se sinucidă. Dar în clipele de greu zăbucium, o mină nevăzută îi aruncă prin fereastră un buchet de flori, de care e prins un bilet pe care e scris un singur cuvînt: „Miine”. Buchetul și biletul îi reinvie nădejdea într-un miine mai luminos și mai bun... Dar efemerele iluzii se risipesc, pentru ca viața de lipsuri și nevoi să-i pară și mai grea. Astfel, respîndind categoric minciuna convențională,

dramaturgul pledează concludent pentru adevăr, oricît de greu și de apăsător ar fi.

Opera lui Alejandro Casona reprezintă o substanțială contribuție la dezvoltarea literaturii progresiste spaniole. Ea e primită cu deosebit interes de publicul sovietic.

Belgia

● În cadrul unei conferințe de presă, directorii teatrelor din Bruxelles și-au expus planurile de repertoriu pentru stagiunea în curs. Astfel, ansamblul de la „Compagnie des Galeries” va prezenta, printre altele, *Antigona* de Anouilh, *Tirfa respectuoasă* de Sartre. „Compagnie des Galeries” va găzdui anul acesta formația Madeleine Renaud-J. L. Barrault, care va prezenta un ciclu de spectacole cu *Ciinele grădinarului* de Lope de Vega și *Personajul combatant* de J. Vauthier.

În cadrul spectacolelor oferite de „Les Galas Karsenty”, vor putea fi vizionate *Speranța* de Bernstein și piesa lui Clifford Odets *La bine și la rău*, care va fi regizată și interpretată de Raymond Rouleau. Pe aceeași scenă, în ciclul „Serile franceze”, spectatorii belgieni vor avea prilejul să vizioneze *Verișoara din Varșovia* în interpretarea Elvirei Popescu și a lui Lucien Baroux, în afara altor spectacole ale repertoriului francez, printre care *Păsările lunii* și *Familia Arlechin*.

Cit privește Teatrul Național din Bruxelles, acesta va prezenta *Candida* de Shaw, *Bolnavul închipuit* de Molière, *Omul cel bun din Sezuan* de B. Brecht ș.a. Continuînd și în acest an seria matineelor clasice, Teatrul Național va prezenta *Bolnavul închipuit* de Molière, *Bărbierul din Sevilla* de Beaumarchais etc.

Repertoriul formației de la „Rideaux de Bruxelles” prevede pentru actuala stagiune *Henric al IV-lea* de Pirandello, *Orfeu* de Cocteau, *Colombe* de Anouilh și o nouă piesă a lui Georges Neveux, *Sistemul doi*. Teatrul Mic al aceleiași formații va monta, printre altele, *Așteptîndu-l pe Godot* de Samuel Beckett.

R. D. Germană

● În primăvara acestui an, un nou contingent de tehnicieni ai scenei va urma cursul de calificare de două luni, organizat de o comisie specială a Ministerului Culturii, cu ajutorul unui grup de profesori de la diferite instituții de învățămînt superior. După cum spun forurile teatrale de răspundere, primele cursuri, care au avut loc în vara anului trecut,

au dat foarte bune rezultate. Nu mai puțin satisfăcuți s-au arătat „elevii” cursului, deși la început îi cam speriasc programul. Într-adevăr, la prima vedere lista de materii putea să pară rebarbativă: matematici, fizică, electrotehnică, rezistența materialelor, desen tehnic, noțiuni de organizare și administrație, tehnica iluminatului etc. Desigur, la 40—45 de ani (vîrsta medie a cursanților din anul trecut) nu-i ușor să-ți însușești aceste cunoștințe. Examenul scris și oral de la sfîrșitul cursului a fost trecut cu succes de 50 din cei 59 de tehnicieni participanți. Pe baza experienței cîștigate, cursul din anul acesta se va desfășura în condiții optime. Sint în pregătire diferite materiale didactice anume destinate tehnicienilor scenei.

● Ultima piesă a lui Nazim Hikmet *A existat oare Ivan Ivanovici?*, în adaptarea lui Alfred Kurella, va fi prezentată pe scena Teatrului Municipal din Leipzig, sub titlul *Cine este Meyer?*

● Forurile teatrale din Leipzig vor organiza în cursul acestei stagiuni săptămîni festive internaționale. Pe cît se pare, și-au comunicat adevăratele de principiu Burgtheater din Viena, Teatrul Armatei din Praga, Teatrul Evreiesc din Varșovia, Workshop Theatre din Londra și Teatrul Național Popular din Paris.

Norvegia

● Nu de mult, ansamblul Riksteatret-ului (Teatrul de turnee) s-a înapoiat la Oslo din cel mai lung și mai dificil turneu întreprins vreodată. Șaizeci și cinci de cătune, însălate de-a lungul unui drum ce depășește în lungime „distanța de la Hamburg la Roma” (aprecierile aparțin presei norvegiene), au avut prilejul, datorită acestui turneu, să vizioneze *Hamlet*. Adaptînd spectacolul la condițiile speciale impuse de turneu, regizorul Johan Borgen și pictorul scenograf Arne Walentin au creat o serie de decoruri simplificate, a căror instalare pe scenele improvizate solicita totuși aproape șase ore.

Succesul moral al turneului a depășit toate așteptările; de aceea, conducerea teatrului e decisă să se adreseze și în viitor dramaturgiei clasice, deosebit de prețuite de spectatorul norvegian.

R. P. Bulgaria

● Din inițiativa Ministerului Culturii, la Sofia a luat ființă un teatru de estradă în limba turcă. Menirea noului teatru este să ridice nivelul calitativ al spec-

tacolelor pe care le prezintă cu regularitate, începînd din 1952, teatrele de estradă în limba turcă din orașele Kolarovgrad, Ruse și Haskovo.

Repertoriul noului teatru va fi format din cîntece, dansuri și piese într-un act.

● Teatrul „Kristiu Sarafov” din Sofia și-a deschis stagiunea cu premiera piesei *Prima lovitură* de Krum Kîuleavkov. Piesa relatează aspecte de la istoricul proces înscenat la Leipzig lui Dimitrov.

● Repertoriul Teatrului Popular din Tîrnovo prevede pentru actuala stagiune, în afara pieselor *Spre prăpastie* de I. Vazov și *Onoarea epoleșilor* de K. Zidarov, o dramatizare după romanul lui V. Hugo, *Notre-Dame de Paris*, comedia *Șteaua fără nume* de M. Sebastian și *Bravul soldat Sveik* de I. Hașek.

Anglia

● K. Williams, directorul lui Arts Club Theatre, a preluat recent conducerea unui nou teatru londonez, care va prezenta de predilecție piese interzise de cenzura engleză. După cum a declarat K. Williams, noul teatru, asemenea teatrelor de club (adică de tip închis), va fi accesibil unui număr limitat de spectatori și de aceea va fi scutit de controlul cenzurii. În vederea alcătuirii repertoriului, K. Williams a întreprins o lungă călătorie la Paris și New York, unde a achiziționat piesa dramaturgului A. Miller, *Vedere de pe pod*, pe care speră să o poată reprezenta pe scena noului teatru, intrucît cenzura engleză nu a permis pînă acum montarea ei de către teatrele obișnuite.

● Infirmand pronosticurile pesimiste ale multor oameni de teatru englezi, *Vrăjitoarele din Salem* a lui A. Miller reputatează un răsunător succes pe scena Teatrului Royal Court. Spectacolul a trezit un puternic ecou în presa britanică. Cronicle publicate caracterizează piesa lui A. Miller drept „cea mai impresionantă lucrare dramatică din cîte i-a fost dat Londrei să vadă în ultimii ani”.

● Școala de teatru de pe lîngă compania Bristol Old Vic oferă viitorilor actori, pe lîngă pregătirea teoretică adecvată, două condiții deosebit de prielnice dezvoltării lor artistice: sprijin și îndrumare din partea corpului profesoral al secției de teatru de la Universitatea din Bristol — în treacăt fie spus, unica secție de acest fel din țară — și posibilitatea de a dobîndi experiență practică, jucînd, în condițiile și ambianța normală a spectacolelor obișnuite, pe scena celui mai vechi teatru englez, Theatre Royal (aci, mai poate fi văzută cabina unuia din cele mai renumite actrițe din pragul secolului al

XIX-lea, Mrs. Siddons). De asemenea, școala de teatru are dreptul să utilizeze pentru spectacolele ei scena experimentală a secției de teatru a Universității.

Cursul de actorie prevede doi ani de studiu; cel de tehnică scenică durează un singur an, deoarece în cadrul lui se urmărește să se dea studenților doar deprinderile practice cuvenite, absolvirea prealabilă a unei școli superioare de artă fiind, în cazul lor, obligatorie. Școala funcționează de nouă ani. Primește anual 150—200 de cereri de admitere; în urma unei selecții serioase, sint admiși doar 14 studenți la actorie și 12 la tehnica scenică. Numărul limitat de studenți din fiecare clasă permite profesorilor să se ocupe îndeaproape de fiecare din ei. Metoda de predare se bazează, în linii generale, pe principiile lui Stanislavski.

S.U.A.

● Teatrul Universității din Minneapolis (Minnesota) și-a sărbătorit acum doi ani „nunta de argint”. Această activitate de mai bine de un sfert de veac este marcată de o serie de spectacole alese, precum și de alte realizări. Dintre acestea, trebuie relevate: filiala pentru copii a teatrului, care colaborează cu forurile ministerului educației la selecționarea repertoriului; două companii de turnee — una care dă spectacole în orașele și localitățile din statul Minnesota, pe cînd a doua își desfășoară activitatea exclusiv în școlile superioare din Minnesota și statele vecine; ateliere proprii de recuzită și decoruri; în sfîrșit o bibliotecă specială de împrumut, al cărei fond este completat neconținut cu noi lucrări de și despre teatru. Se organizează sistematic cursuri de specializare teatrală pentru profesori și studenți. În fiecare an, are loc un Festival de piese inedite într-un act.

Studenții facultății de filologie dau cicluri de reprezentații în limbi străine. În ultima stagiune, ei au reprezentat *Războiul Troiei nu va avea loc* de Giraudoux, în limba franceză, și *Yerma* de Federico Garcia Lorca, în limba spaniolă.

R. P. Polonă

● Teatrul Popular din Nowa Huta a montat de curînd dramatizarea după romanul *Oameni și șoareci* de Steinbeck.

● Majoritatea teatrelor poloneze au deschis noua stagiune cu cite o premieră.

Astfel, piesa lui Eduardo de Filippo, *Filumena Marturano*, a văzut luminile ram-

pei pe scena Teatrului Powszechny din Varșovia și a Teatrului Powszechny din Łódź. Teatrul Wybrzeże din Gdynia și-a ales pentru spectacolul inaugural piesa lui J. Anouilh, *Întîlnirea de la Senlis*, în timp ce Teatrul Bałtycki din Koszalin a montat dramatizarea după *Dama cu cameli* de A. Dumas.

Austria

● Răspunzînd vizitei făcute în Polonia de ansamblul de la Burgtheater, Teatrul Vechi din Cracovia a prezentat la Viena un ciclu de spectacole. Cu acest prilej, au putut fi văzute *Vară în Noan* de Iwaievici și *Demnitate omenească* de Fredro.

Spectatorii vienezi au întîmpinat cu deosebit interes spectacolele ansamblului polonez.

● Televiziunea vieneză a oferit spectatorilor ei două reprezentații date de Teatrul de umbre din München, condus de Irmgard Freyburg. Prin combinarea „umbrelor” cu ecranul televizorului, spectacolul rezultat trebuie să fi evocat mai curînd cinematograful decît teatrul.

Franța

● Jean Vilar lucrează în prezent la cîștigul de regie al cunoscutei piese a lui Alexei Tolstoi, *Moartea lui Ivan cel Groaznic*, care într-un viitor apropiat va vedea luminile rampei pe scena Teatrului Național Popular. După cum a declarat Jean Vilar, Teatrul Național Popular va prezenta și celelalte două piese ale trilogiei: *Țarul Fedor Ioanovici* și *Țarul Boris*.

● De curînd, postul de radio Paris a transmis, în cadrul emisiunii de teatru, piesa *Ivanov* de A. P. Cehov.

Trebuie menționat că această piesă n-a mai fost jucată pînă acum în Franța.

● Théâtre des Arts, al cărui directorat a fost preluat de Jacques Charon, a hotărît să organizeze cu regularitate matinee clasice. Spectacolele vor fi precedate de conferințe explicative.

● Dintre ultimele premiere pariziene, reținem *Trei piese poetice*, prelucrate după legende populare irlandeze de William Butler Yeats, la Théâtre de Poche, și *Profesiunea doamnei Warren* de Bernard Shaw, adaptată în franceză de Georges Neveux, la Teatrul l'Athénée.

● La Teatrul Olimpic din Vicenza, în cadrul tradiționalelor reprezentații anuale, compania Teatrului del Convegno, condusă de Enzo Ferrieri, a prezentat în premieră absolută noua dramă a lui Riccardo Bacchelli, *Hamlet*. Regia a aparținut lui Ferrieri, iar rolurile principale au fost deținute de Enrica Corti, Tonino Pierfederici, Aldo Pierantoni etc. Costumele: de Pierluigi Pizzi. Iată ce scrie despre spectacol criticul teatral Eligio Possenti: „Textul conține pagini limpezi, susținute, alimentate cu argumente subtile. Succesiunea episoadelor e construită cu măiestrie și e subordonată criteriului teatral. Dacă ne-am gândi la un model, mai degrabă ne vine în minte nu strălucitoarea și zguduitoarea impetuoasă a lui Shakespeare, ci finețea unui Racine; dar înainte de orice e vorba aici de gustul unui înzestrat scriitor italian care iubește clasicismul... E o acțiune demnă de un scriitor înțelept, cult, meditativ și dărnice cu propria lui zestre de cercetător și de pătrunzător analist al psihologiei umane... Actorii au recoltat aplauze bogate și la scenă deschisă, iar regizorul și autorul au fost obiectul unor călduroase aclamații”.

● Piccolo Teatro din Milano a întreprins toamna trecută un mare turneu în Europa, fiind și întâiul teatru italian care a participat la Festivalul de la Edinburgh. Cu acest prilej, au fost reprezentate în regia lui Giorgio Strehler, goldoniana *Slugă la doi stăpîni* și comedia *Astăzi seară se joacă fără piesă* de Luigi Pirandello. Turneul, condus de Paolo Grassi și Giorgio Strehler, secondat de asistentul de regie Virginia Puecher, a avut următorul itinerar: Edinburgh, Göteborg, Stockholm, Helsinki, Copenhaga, Malmö, Oslo, Rostock, Berlin, Dresda, Karl Marx-Stadt, Weimar, Jena, Halle și Viena, bucurîndu-se de mult succes.

● În ultima vreme, posturile italiene de televiziune au transmis, printre altele, următoarele lucrări teatrale: *O frumoasă duminică de septembrie* de Ugo Betti, în regia lui Sandro Bolchi; *Farsele Decameronului*, după Boccaccio, expuse în formă de spectacol de talentatul regizor Vito Pandolfi; *Henric IV* de Luigi Pirandello, în regia lui Claudio Fino.

R. F. Germană

● La Hamburg, își duc activitatea, paralel cu viața teatrală din centru — dominată de personalitatea artistică a lui Gustav Gründgens —, un număr de tea-

tre mici, periferice doar ca așezare. Dacă nu au vedete, ele au în schimb voința de a face artă curajoasă și pe texte de bună calitate. Așa este „Teatrul 53”, adăpostit într-o încăpere de demisol, din a cărei suprafață de 7 x 7 m, scena, de formă pătrată, ocupă un sfert. Sint 70 de locuri, pe scaune de diferite stiluri și din diverse epoci, adunate cu mari sacrificii. Spectacolele au loc de patru ori pe săptămînă în fața unui public alcătuit, în marea lui majoritate, din tineri, iar ciștiul fiecărui actor însumează vreo trei mărci de seară.

Este regretabil că o altă formație tinărară care, de altfel, se și intitulează „Teatrul tinăr” (Das junge Theater) își vede astăzi periclitată activitatea, din lipsa unui local; cel în care funcționa încă de acum cinci ani, cînd s-a înființat, a fost acaparat de autoritățile britanice din Hamburg. Puținii dar fructuoși ani de activitate ai „Teatrului tinăr” au fost marcați de reprezentarea în premieră pe țară a mai bine de zece piese, care ulterior au fost jucate cu succes și de teatrele „centrale”.

Elveția

● *Pescărușul* de A. Cehov a fost prezentat în Elveția, pentru întâia dată, de ansamblul Teatrului Municipal din Lucerna, în regia lui Ernst Dietz.

● Principalele scene din Berna, Zürich, Basel și Lucerna au anunțat pentru stagiunea în curs, un repertoriu interesant prin varietatea lui. Astfel, după *Faust*, partea I, de Goethe, Teatrul Municipal din Berna va reprezenta, între altele, *S-a întimplat într-o dimineață de luni* de Priestley și *Vedere de pe pod* de A. Miller. Pe scena teatrului de cameră „Atelier” din același oraș, vor putea fi văzute cu precădere lucrări din dramaturgia contemporană, ca *Ciocîrlia* de Anouilh (o nouă viziune dramatică a istoriei Ioanei d'Arc), *Jurnalul Annei Frank* de F. Goodrich și A. Hackett, *Rața sălbatică* de Ibsen și *Tatăl* de Strindberg.

La Schauspielhaus din Zürich, accentul cade în primul rînd pe clasici; stagiunea a fost inaugurată cu *Orestia* lui Eschil. În ce privește dramaturgia contemporană, preferința conducerii artistice a teatrului s-a îndreptat spre cei americani: N. Richard Nash cu *Omul care aduce ploaie*, Eugene O'Neill cu *Patima de sub ulmi* și — firește — A. Miller cu *Vedere de pe pod*.

Publicul din Basel va putea vedea piesa

Mademoiselle Löwenzorn a scriitorului democrat german Ulrich Becher. Amănunt interesant: acțiunea piesei se petrece în Elveția.

Strindberg, Miller și N. R. Nash figurează și în repertoriul Teatrului Municipal din Lucerna. Este interesantă inițiativa acestui teatru de a prileji spectatorilor o pasionantă confruntare, jucând două piese ce prezintă în viziuni cu totul diferite aceeași temă. E vorba de *Medeea* de Grillparzer și *Medeea* de Anouilh.

Suedia

● Suediei îi ține meritul de a fi prezentat în premieră mondială una dintre cele mai interesante piese ale dramaturgiei americane contemporane, *Long Day's Journey into Night* (Călătoria unei zile lungi prin noapte) de Eugene O'Neill.

Publicată pentru prima oară în editura Universității din Yale, piesa este ultima lucrare a marelui dramaturg. A fost scrisă încă în 1941, însă n-a fost jucată niciodată în America, respectându-se astfel dorința expresă a scriitorului ca *Long Day's Journey into Night* să nu fie jucată în Statele Unite și nici să nu fie publicată în timpul vieții sale. După moartea dramaturgului, soția sa a acordat Universității din Yale dreptul de editare a piesei, iar Teatrului Regal din Stockholm dreptul de a o reprezenta.

Long Day's Journey into Night este o operă autobiografică; într-însa, dramaturgul vedește o sinceritate de multe ori crudă în ce privește familia și propria-i persoană. De aceea, ea e socotită pe bună dreptate ca cea mai completă biografie a scriitorului, în măsură să clarifice — după cum remarcă Joseph Wood Krutch într-un articol apărut în revista americană „Theatre Arts” — „împrejurările care l-au făcut (pe O'Neill, n. n.) să devină un om disperat”.

Eroii principali ai piesei sînt cei patru membri ai familiei Tyrone. Tatăl — un renumit actor, care visează să ajungă mare interpret al dramaturgiei shakespeariene — ar fi putut dobîndi o situație materială satisfăcătoare, dacă nu ar fi fost stăpînit de patima speculațiilor hazardate. Mama, o femeie frumoasă, sensibilă și plină de afecțiune, nu se poate împăca cu veleitățile soțului ei de a duce o viață de boem. James, fiul mai mare, seamănă întrucîtva cu tatăl, e totuși mai mult clinic decît sentimental și vedește o deosebită predilecție pentru societatea oamenilor dubioși.

În sfîrșit, Edmund, mezinul familiei, îmbină calitățile și viciile tatălui și fra-

telui său, apreciază gustul băuturii și se complăce printre oameni cu apucături suspecte. Dar Edmund este un intelectual, iar viciile pe care fratele său i le inoculează îi oferă posibilitatea evadării din realitate. Edmund este debil, suferind de o „boală de plămîni” persistentă.

Acțiunea piesei se desfășoară în răstimpul unei singure zile de august a anului 1912, zi în care doctorul stabilește diagnosticul definitiv asupra bolii lui Edmund.

Eugene O'Neill a dăruit soției sale manuscrisul piesei, cu prilejul celei de a 12-a aniversări a căsătoriei lor. Pe manuscris, se află următoarea dedicație, citată de Joseph Wood Krutch în articolul amintit: „Draga mea, îți dăruiesc manuscrisul original al acestei piese scrise cu lacrimi și singe și care reînvie vechi dureri. S-ar părea că e un cadou puțin potrivit pentru o zi în care sărbătorim fericirea. Dar ai să mă înțelegi. Consider acest dar un prinos adus dragostei și tandreții tale, care mi-au redat încrederea în dragoste, înarmîndu-mă cu suficiente puteri pentru a-mi privi morții în față și a scrie această piesă cu neînmurită milă și înțelegere, iertîndu-le astfel tot celor patru Tyrone”.

Pe scena Teatrului Regal din Stockholm, *Long Day's Journey into Night*, în traducerea lui Sven Barthel, a întrunit o valoroasă distribuție. În seara premierei, teatrul a primit două mesaje de felicitare: unul din partea soției dramaturgului, iar celălalt din partea lui Dag Hammarskjöld, secretar general al O.N.U.

Întreaga presă suedeză a consacrat spectacolului ample cronici, relevînd valoarea deosebită a textului dramatic.

Prin hotărîrea Carlottes O'Neill, beneficiile materiale realizate de pe urma spectacolelor cu *Long Day's Journey into Night* vor servi pentru ajutorarea actorilor Teatrului Regal.

În prezent, piesa lui O'Neill figurează în repertoriul formației Piccolo Teatro din Milano și al Teatrului din Düsseldorf, unde Elisabeth Bergner va deține rolul feminin principal.

Australia

● A șaptesprezecea păpușă (titlul original *The summer of the seventeenth doll*) de Ray Lawler este prima lucrare dramatică importantă scrisă de un autor australian. Începînd în aparență ca o comedie ușoară, piesa lui Lawler este, de fapt, o dramă a virstei mijlocii, zugrăvită pe fundalul unui cadru social specific australian. Eroii sînt doi lucrători de pe o plantație de trestie de zahăr

din Queensland, care de 17 ani obișnuiesc să-și petreacă vara — singura lor perioadă de libertate — cu două chelnerițe de la un bar din Melbourne. La începutul verii, ei dăruiesc chelnerițelor cite o păpușă. Dar anii trec și iată că a șaptesprezecea păpușă nu mai are parte de o bună primire; înțelegerea care părea să domnească în sinul celor două perechi se destramă și, în cele din urmă, cei doi bărbați se vor înapoia la plantație cu sentimentul că, odată cu „vara celei de-a șaptesprezecea păpușă”, a luat sfârșit și vara propriei lor vieți.

Jucată cu mult succes la Melbourne și la Sidney sub auspiciile lui Australian Elisabethan Theatre Trust, organizație al cărei obiectiv este stimularea și sprijinirea creației dramatice și scenice naționale în Australia, piesa *A șaptesprezecea păpușă* va fi reprezentată în luna martie la Londra de ansamblul lui Laurence Olivier.

Maroc

● Nou venit pe arena internațională, teatrul marocan s-a afirmat la ultimul Festival de Artă Dramatică de la Paris, prin Teatrul Popular din Maroc, formație care face și ea abia primii pași pe cărările artei. Conducătorii teatrului sînt un francez, André Voisin, fost elev al lui Dullin, și un tinăr marocan, Abdesamad

Kenfaui, care pînă de curînd era funcționar. Actorii acestei trupe profesioniște nu au avut în trecut o pregătire artistică specială; ei provin din diverse profesii, dintre care unele cit se poate de „neartistice”: astfel, întîlnim printre ei un fost șofer de camion, un fost muncitor constructor, foști funcționari sau vinzători.

Serioase dificultăți a pricinuit teatrului lipsa unei literaturi dramatice naționale. S-a purces la dramatizarea unor vechi basme și legende marocane — care prezintă avantajul de a fi familiare unui public încă nedeprins cu ficțiunea scenei —, precum și la traducerea și adaptarea unor lucrări consacrate din literatura mondială, în primul rînd opere de Molière și Shakespeare. Spectacolele au loc îndeobște în aer liber. La Paris, în afară de o adaptare după Molière, intitulată *Violențele lui Joha*, trupa marocană a prezentat o piesă originală *Măturătorul de stradă*, scrisă în colectiv chiar de membrii ansamblului. Este povestea unui om sărac, vecin cu un bogătaș. El descoperă o comoară la care jinduiesc și bogatul și doi hoți. De aci se declanșează nenumărate peripeții pline de haz. Actorii marocani își interpretează rolurile cu o vervă îndrăcită.

Teatrul Popular din Maroc se străduiește să descopere autori marocani, să stimuleze traducerea în limba arabă a pieselor din literatura străină, să formeze actori și regizori și totodată să educe gustul publicului marocan pentru teatru.